

Methodiekontwikkeling in de jeugdzorg, een uitdaging!

27 maart 2007

Congresbundel

15, pp.135-142:

LSCI, Life Space Crisis Intervention verbale interventie bij agressie

mr. drs. Karin Blankespoor¹
jan. 2007

LSCI

Werken met kinderen die storen, gedragsproblemen vertonen, is een moeilijke opdracht. De vanzelfsprekendheid in de opbouw van een contact is er niet, grenzen worden overtreden, intense emoties worden geuit, conflicten ontstaan. Dit vraagt om aandacht van de volwassenen, maar deze weten lang niet altijd hoe de situatie te hanteren.

LSCI² is een methodische, verbale interventiestrategie die een antwoord biedt op deze incidenten, momenten van agressie en emotie in crisissituaties.

Een crisis heeft betrekking op de onmiddellijke leefervaring van de kinderen, de eigen persoonlijke betekenis van de kinderen is daarbij van belang en hun gevoel van welzijn wordt geschaad. Daarom is een crisis een goed moment om mee te werken.

De methodiek

Doelgroep

LSCI is geschikt voor kinderen vanaf ongeveer 6 jaar met gedragsstoornissen, die hun emoties in stressvolle situaties niet beheersen.

LSCI is toepasbaar in instellingen zoals jeugdhulpverleningsinstellingen, scholen, justitiële jeugdinstanties.

Doel

Doel van LSCI is het gedrag van kinderen te veranderen, het zelfwaarde gevoel te verhogen, angst te reduceren en het begrip en inzicht in eigen en andermans gedrag te verhogen.

Methodiek in een overzicht

Achtergrond

De methodiek is gebaseerd op inzichten uit de psycho-analyse, de conflicttheorie, de cognitieve, de gedrags-, de sociale leer- en ontwikkelingstheorieën. De huidige uitwerking is ontwikkeld in de traditie van Redl en Wineman, Morse, Trieschman, Whittaker, Brendtro, en beschreven in het aangehaalde boek² door Long, Wood en Fecser.

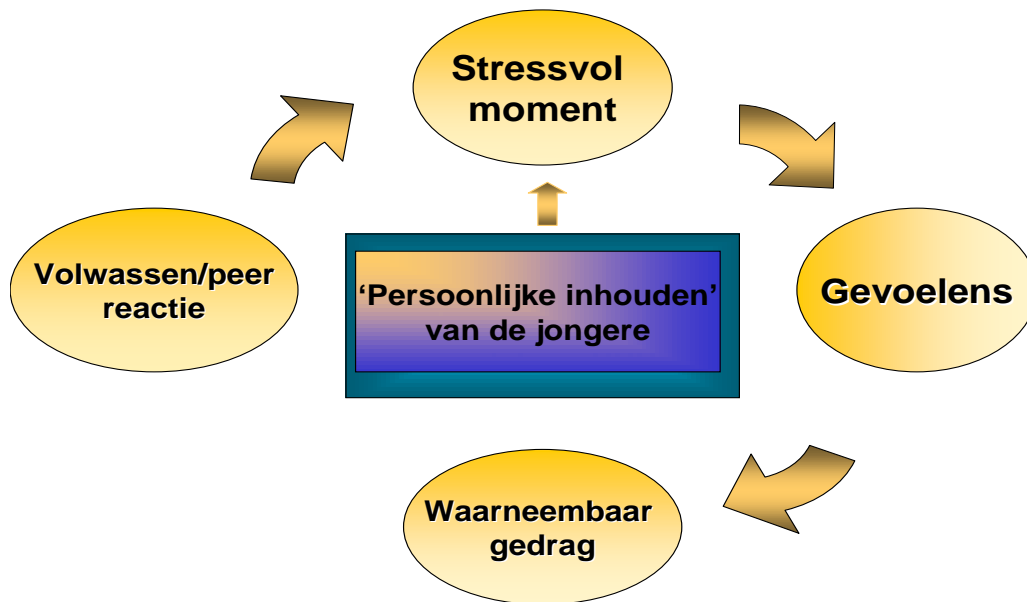
¹ Met dank aan Franky D'Oosterlinck en Mariet Peeters voor hun opmerkingen bij het concept.

² Zie voor beschrijving van de methodiek: Praten met kinderen en jongeren in crisissituaties, vertaling o.l.v. Franky D'Oosterlinck (2003); Life Space Crisis Intervention, talking with students in conflict, N.J. Long, M.M. Wood, F.A. Fecser (2001).

Conflictcyclus

Het model werkt met de conflictcyclus:

- een gebeurtenis lokt stress uit bij het kind;
- wat aanleiding geeft tot gevoelens en angst;
- daarop volgt (vaak negatief) gedrag van het kind;
- wat op zijn beurt (negatieve) reacties van anderen uitlokt;
- die weer als een bron van stress kunnen worden ervaren.

Als deze conflictcyclus³ verschillende keren na elkaar wordt doorlopen komt men in een crisis terecht.

De fasen van het gesprek

LSCI stelt de volwassene in staat tot een gesprek met het kind in crisis, volgens een aantal fasen. In dit gesprek zorgt de volwassene voor een neutrale en zorgende positie, die de basis vormt voor de opbouw van een vertrouwensrelatie. Machtsstrijd en tegenagressie worden vermeden.

In de eerste fase wordt het kind geholpen om met zijn intense emoties om te gaan. Doel van deze fase is deze emoties laten dalen, aangeven dat de volwassene steun en begrip kan bieden als het kind onder stress staat.

Het opbouwen van een tijdlijn over de gebeurtenis vormt de tweede fase. Hierbij worden door ‘wat?’, ‘waar?’, ‘met wie?’ vragen details verzameld. De volwassene bevestigt de gevoelens, observeert de lichaamstaal, reflecteert en decodeert en is attent op toevallige commentaren. Tijdens de samenvatting worden de gedachten, gevoelens, het gedrag en de reacties op een rijtje gezet.

In de derde fase maakt de volwassene onderscheid tussen het conflict op zich en de eventueel onderliggende therapeutische vraag. De betekenis die het kind hecht aan het gebeuren, zijn inzicht en ook de motivatie om te veranderen zullen bepalend zijn voor de keuze die wordt

---

³ LSCI Institute – Nicholas J. Long, PH.D.; Franky D’Oosterlinck

gemaakt. Op grond van de therapeutische doelen wordt een ‘nieuwe kansen interventie’ gekozen (zie hieronder).

In fase vier wordt na overleg en samenspraak een voorstel tot oplossing van het probleem gekozen; hierbij worden waarden en realiteitsconsequenties in overweging genomen, en is belangrijk dat het kind de oplossing als de zijne ervaart.

In de vijfde fase wordt een scenario voor het plan opgesteld, wordt dit geoefend en wordt er geanticipeerd op eventuele reacties in de omgeving.

In de zesde fase wordt het kind voorbereid op het terugkeren naar de leef/schoolsituatie.

Een belangrijke essentie van LSCI ligt in de derde fase, waarin de stap wordt gemaakt van het conflict op zich naar de onderliggende therapeutische vraag en de daarbij horende nieuwe kansen interventie. Dit maakt de methode een therapeutische methode; in plaats van een op beheersing gerichte methode, of een methode waarbij een korte termijn oplossing voor dit conflict snel rust brengt. Daarmee is de methode geschikt voor kinderen die steeds een bepaald patroon van agressie laten zien, waarbij het niet om het oppervlakkige conflict gaat, maar om de vragen en behoeften die daaronder liggen.

Nieuwe kansen interventies

Zoals hierboven beschreven wordt in de derde fase van het gesprek de keuze gemaakt voor een van de zes nieuwe kansen interventies⁴, die de inhoud van de volgende drie fasen van het gesprek bepaalt.

Red Flag

De Red Flag nieuwe kansen interventie wordt toegepast bij kinderen die met een onevenredige emotionele uitbarsting reageren op normale regels en procedures, waar zij zich normaliter goed aan houden. Er is sprake van heftige emoties; tijdens de Red Flag interventie wordt de bron van de stress geïdentificeerd. De volgende variaties doen zich hierbij voor: bij een ‘Carry in’ wordt de stress vanuit een andere setting meegebracht; bij een ‘Tap in’ raakt een gebeurtenis in de huidige setting een emotioneel onverwerkt feit bij het kind aan; bij een ‘Carry over’ wordt de stress van een andere situatie binnen dezelfde setting overgedragen. Het kernthema bij Red Flag is dat het kind gevoelens uit de ene situatie verschuift naar een andere situatie. De ervaring die het kind bij de Red Flag interventie opdoet is dat iemand luistert naar de beleving die het kind heeft. De nieuwe vaardigheden en oplossingen voor het kind liggen op het vlak van het kunnen praten over de stress, zodat deze niet in andere situaties uitbarstingen veroorzaakt.

New Tools Salesmanship

De New Tools Salesmanship nieuwe kansen interventie is van toepassing bij kinderen die met goede bedoelingen verkeerde acties ondernemen doordat ze onvoldoende sociale vaardigheden beheersen. Om deze reden is fase vijf een belangrijke fase bij deze interventie: het aanleren en oefenen van sociale vaardigheden.

Massaging Numb Values

Bij deze nieuwe kansen interventie staan gevoelens van angst en schuld bij het kind centraal. Deze kinderen vragen zich af of zij wel waardevol zijn, ze weten dat ze grenzen overtreden, nemen zich voor om dat niet te doen, doen het vervolgens wel steeds, en vinden dat ze straf verdienen. Doel van deze interventie is om het zelfvertrouwen en de zelfbeheersing van het kind te vergroten.

---

⁴ De nieuwe kansen interventies worden met engelse termen aangeduid om de eenheid in de methodiek te bewaren en de vergelijkbaarheid met engelse literatuur hierover te vergemakkelijken.

Reality Rub

Bij de Reality Rub nieuwe kansen interventie gaat het erom dat het kind de realiteit verstoord waarneemt. Vandaar dat de tijdlijn (fase 2) een essentieel onderdeel van deze interventie is, om de perceptie logisch te ordenen, orde te brengen in de verwarring en oorzaak en gevolg te verhelderen. De conflictcyclus en daarmee het aandeel van de jongere zelf vormen belangrijke thema's in dit gesprek.

Symptom Estrangement

Bij kinderen die aan de top van de groepshierarchie zich staande houden met agressief gedrag dat zij rechtvaardigen en nodig achten, zonder motivatie om dit te veranderen, wordt de Symptom Estrangement nieuwe kansen interventie toegepast. De inhoud van de interventie betreft het op een zachte manier het kind confronteren met zijn onaanvaardbare gedrag. Deze interventie stopt bij fase vier, omdat het kind niet gemotiveerd is veranderingen toe te passen; de boodschap van de volwassene is: denk erover na, de vraag is om onze waarden toe te passen. Wanneer deze interventie slaagt en het kind onzeker wordt over het vasthouden aan zijn pathogene waarden en normen, kan daarna overgegaan worden op een van de andere nieuwe kansen interventies (vaak: Massaging Numb Values), omdat de gevoelens achter de agressieve opstelling dan bespreekbaar worden. Tot dat moment wordt deze interventie consequent toegepast.

Manipulation of Body Boundaries

Bij kinderen bij wie sprake is van destructieve vriendschappen of die opgestookt worden of opstoken wordt de Manipulation of Body Boundaries nieuwe kansen interventie toegepast. De interventie maakt de betrokken kinderen duidelijk hoe de één opgestookt wordt door de ander tot agressief gedrag. Vervolgens volgt vaak een van de andere nieuwe kansen interventies (bijvoorbeeld New Tools Salesmanship voor het slachtoffer en Symptom Estrangement voor de dader).

Een bijzondere variant: de zevende nieuwe kansen interventie

The Double Struggle

Bij conflicten spelen volwassenen een belangrijke rol. De Double Struggle nieuwe kansen interventie maakt het mogelijk de rol van de volwassene bespreekbaar te maken met behulp van het concept van de conflictcyclus, waarin ook de volwassene zijn plaats heeft. Ook bij de Double Struggle worden de zes fasen van het LSCI gesprek doorlopen. Doel van de interventie is inzicht bij de volwassene in zijn aandeel in de conflictcyclus.

Effectiviteit

In meerdere onderzoeken is de effectiviteit van LSCI aangetoond. In het onderzoek van Dawson (Dawson C., 2003⁵) werden bij implementatie van LSCI op een school voor problematische jongeren (leeftijd 11 tot 15 jaar) in New York City de volgende effecten gevonden:

- het aantal crises daalde bij schooljeugd onder invloed van het LSCI-programma
- het aantal schorsingen vanwege wangedrag verminderde
- het aantal spijbeluren nam af onder invloed van de LSCI

---

⁵ Dawson, C.A. (2003). A study on the Effectiveness of Life Space Crisis Intervention for Students Identified with emotional Disturbances. *Reclaiming Children and Youth*, 11;4 winter 2003. pp. 223-230

- jongeren konden vaker op reguliere scholen blijven en werden in mindere mate doorverwezen naar scholen met beperkend regiem.
- de doorverwijzing van leerlingen naar minder restrictieve programma's nam onder invloed van de LSCI toe
- onder invloed van de LSCI konden meer jongeren de algemene schoolprogramma's gaan volgen
- de staf van de school met het LSCI-programma gaf aan over aanzienlijk meer vaardigheden te beschikken adequaat met jongeren in crisissituaties te spreken.

Implementatie en effectonderzoek in Europa

In Amerika is lange tijd ervaring opgedaan met LSCI en de voorlopers daarvan; de methodiek is steeds verder verfijnd. Er is effectonderzoek verricht. LSCI vindt breed toepassing zowel in behandelsettings als op scholen.

Sinds 2000 heeft Franky D'Oosterlinck LSCI in Europa geïntroduceerd met de implementatie en het daaraan verbonden wetenschappelijk onderzoek van de methodiek in België⁶. Hij heeft een Nederlandse vertaling van het boek² gereedigd. Ook in andere Europese landen wordt LSCI momenteel geïmplementeerd.

In België is LSCI geïmplementeerd in zowel residentiële voorzieningen als in voorzieningen voor dagbehandeling waar school een onderdeel van is. Bij het onderzoek werd het effect gevonden dat de agressie en vijandigheid bij de jongeren onder invloed van de toepassing van LSCI daalde. Ook de beleving van de jongeren van de toepassing van LSCI werd onderzocht. Daaruit bleek dat jongeren belang hechten aan de relatie met, begrip door en goede communicatievaardigheden van de opvoeder. Daarnaast werd gevonden dat volgens de jongeren goede gesprekken kunnen leiden tot goede en rechtvaardige oplossingen en dat deze vaak positieve gevoelens opleveren; en dat een LSCI-gesprek leidt tot vermindering van destructieve en pijnlijke gedachten en gevoelens. Uit het onderzoek naar de beleving van de opvoeders van de toepassing van LSCI kwam dat 84% de methodiek bruikbaar tot zeer bruikbaar vindt.

In Nederland staat de implementatie van LSCI in de kinderschoenen. In 2006 zijn de eerste ervaringen opgedaan met toepassing van LSCI bij dagbehandeling en bij een REC 4 school. Het ligt in de bedoeling bij de implementatie in Nederland aan te sluiten bij het Belgische onderzoek. In 2007 wordt de eerste LSCI training in Nederland gegeven.

Conclusie

LSCI is een veelbelovende interventie methodiek om met een kind in gesprek te komen op het moment van crisis waarbij sprake is van agressief gedrag en emotionele uitbarstingen.

LSCI is in het buitenland veelbeproefd en effectief gebleken, in Nederland beginnend, met veel toepassingsmogelijkheden en perspectief.

LSCI is op een aantal punten uniek vergeleken met de huidige in Nederland bestaande methodieken voor omgaan met / behandeling van agressie. Enerzijds zijn er methodieken om met het moment van agressie om te gaan, gericht op de (fysieke) beheersing van het kind of de situatie, gericht op 'zo snel mogelijk rust in de tent'. Anderzijds zijn er de trainingen waarin kinderen leren hoe ze anders met hun gevoelens van boosheid om kunnen gaan; dit zijn trainingen buiten de crisismomenten, het kind moet het in de training geleerde op die

---

⁶ D'Oosterlinck, Franky (2006): Conflict management in children and youngsters with behavioural and emotional disorders, proefschrift, Gent.

momenten gaan toepassen. LSCI gebruikt het moment van de crisis therapeutisch om het kind beter te begrijpen en daarbij aansluitende oplossingen te leren. Daarbij geeft LSCI de volwassene in een crisis de mogelijkheid met een professionele houding, kalmte en zelfvertrouwen het agressieve kind te benaderen. Zowel voor het kind als voor de opvoeder wordt de crisis een uitdaging in plaats van een nachtmerrie.